

Burger aan Zet

Bevindingen bijeenkomst Burgerparticipatie van woensdag 20 november 2019 in Mauritsshof IJzendijke

Algemene vraag: leeft burgerparticipatie?

Hierop zijn wisselende reacties gegeven. Matig tot weinig is gehoord. Ook dat het begrip burgerparticipatie moeilijk is. Want wat wordt hier precies onder verstaan? Als je dat zou uitleggen is er wellicht meer animo. Ook is meegegeven dat het wel leeft maar dat politieke participatie moeizaam gaat. Het wordt ook ervaren als een-ver-van-mijn-bed-show. Het vooroordeel 'het heeft geen zin, de gemeente heeft toch al besloten' heerst.

EERSTE PIJLER: BURGERINITIATIEF

Zijn mensen bekend met burgerinitiatieven?

- Ja en nee. Veel inwoners zijn in meer of mindere mate betrokken bij burgerinitiatieven, sommigen hebben er helemaal geen ervaring mee. Veel inwoners zijn onbewust wel bezig met burgerinitiatieven, maar zien dit zelf niet als een vorm van burgerparticipatie.
- Verschil tussen groot- en kleinschalige burgerinitiatieven: er zit een verschil in wat zij nodig hebben en hoe ermee om wordt gegaan. Met name grootschalige initiatieven zijn vaak wat complexer en hebben vaker hulp nodig. Misschien handig om hier een onderscheid in te maken?
- Een aantal voorbeelden is genoemd; iemand wil een (tiny) forest bij Oostburg creëren. Een ander wil een app opzetten 'huur een chauffeur tot aan de deur' (omdat taxi's niet altijd komen opdagen bij de boot in Breskens). Het MFC Aardenburg werd genoemd (op deze locatie staat nu een gymzaal, die is te klein, handtekeningen worden verzameld en aangeboden aan de raad).

Is het voldoende duidelijk bij initiatiefnemers waar zij met hun verzoek terecht kunnen?

Beoordelingsproces burgerinitiatief, hoe gaat dit? Communicatie en transparantie indien een burgerinitiatief wordt ingediend, hoe verloopt dit?

- Op de eerste vraag is het antwoord 'nee'. Zelfs als mensen goede contacten hebben binnen de gemeente blijkt het een lastige zoektocht. De baliemedewerker / telefoniste weet niet altijd naar wie ze moeten verwijzen, contacten gaan moeizaam/stroperig, terugkoppeling verloopt langzaam of gebeurt niet, mensen wijzen naar elkaar. Het verschilt per ambtenaar hoe iets opgepakt wordt (of niet, grote willekeur!) Er is geen duidelijkheid ten aanzien van kaders en route. Veel 'mits en maar'.
- Dit kost mensen veel energie en geduld. Hierdoor wordt motivatie van initiatiefnemers de kop in gedrukt. Initiatiefnemers zijn vaak mensen die vanuit enthousiasme en passie iets willen opzetten.
- Sommige inwoners richten zich hierdoor direct op de politiek als ze iets gedaan willen krijgen (rechtstreeks naar raadsleden/partijen).

Communicatie algemeen

Dit is veelvuldig genoemd! Zorg voor duidelijke communicatie voor / tijdens / na een proces over verwachtingen / kaders / criteria / contactpersonen / etc..

Wacht niet te lang met antwoorden. Laat mensen weten waar hun vraag zit in het proces. "Nee" is ook een antwoord.

Er zijn mogelijkheden voor een efficiënter en gebruiksvriendelijker proces.

Ontvangen tips in dit kader:

- Maak duidelijk wat er nodig is om een initiatief op te starten. Zorg voor heldere toetsingskaders / criteria. Verwachtingsmanagement. Leg ook altijd uit waarom iets niet kan.
- Wees als gemeente proactief: denk mee, zet lijntjes uit, denk in mogelijkheden.
- Zorg voor een duidelijk, bereikbaar en flexibel aanspreekpunt waar mensen terecht kunnen met hun burgerinitiatief. Dit gaat met name om een interne organisatie. Zorg voor een link naar de stads- en dorpsraden.
- Daarentegen is ook meegegeven om niet alleen te focussen op de stads- en dorpsraden. Niet alle inwoners voelen zich door hen vertegenwoordigd. Er zijn grote verschillen per kern.
- Wees flexibel, ook qua bereikbaarheid; veel inwoners die een initiatief hebben werken overdag ook. Die willen juist op vrijdagmiddag wel contact.
- Persoonlijke benadering wordt als belangrijk ervaren. Ga op gesprek indien nodig. En vooral; ga naar de mensen (het initiatief) toe.
- Vier successen. Zorg voor onderlinge uitwisseling en inspiratie. Geef bekendheid hieraan. Dit heeft een positief effect op zowel inwoners als het ambtelijk apparaat. Mensen kunnen ook van elkaar leren op deze manier.
- Erkenning en waardering voor inwonersinitiatieven wordt nog wel eens gemist.
- Vrijwilligers kennisbank is genoemd. Een kennisbank waarin mensen elkaar kunnen vinden die bijv. een bepaalde expertise hebben.
- Richt een stuurgroep op (soort bezwaarschriftencommissie) die burgerinitiatieven kan beoordelen. Betrek hierbij mensen uit het maatschappelijk middenveld, maar ook ambtenaren.
- Verstrek een budget per kern wat gebruikt kan worden voor (kleine) initiatieven. Dit zorgt ervoor dat mensen zich ook meer verantwoordelijk voelen bij de uitvoering. ('aandeelhouderschap' werd het genoemd)
- Ontschotten binnen gemeente > integraal werken. Ga samen aan tafel zitten met een initiatiefnemer.
- Vergunningen op tijd of laat tenminste weten waar een vergunning staat in het proces. Vergunningsvrij en leges-vrij? Wat zijn mogelijkheden hierin?
- Evalueer elk initiatief op hoe men het proces heeft ervaren en voer op basis hiervan verbeteringen door.
- Ambtelijke ondersteuning. Er is echter niet specifiek gesproken over bijvoorbeeld de rol van opbouwwerk.

TWEEDE PIJLER: MEEDENKEN

- Stads- en dorpsraden vinden het fijn om mee te denken bij gemeentelijke beleids- en of projectmatige zaken maar ervaren op dit moment dat zij overvraagd worden. Hierbij wordt nadrukkelijk aangegeven dat het gaat om betrokken vrijwilligers en dat de tijd die hier nu vaak

mee gemoeid is te groot is.

- Zij ervaren ook een grote hoeveelheid en diversiteit aan onderwerpen die aan hen voorgelegd worden. Hieruit blijkt ook vaak geen maatwerk. Dikwijls worden zaken aan alle stads- en dorpsraden voorgelegd terwijl de problematiek in sommige kernen heel sterk speelt en in andere totaal niet. Hierbij kan veel gericht worden bevraagd vanuit de gemeente. Koppel een uitvraag dus aan een bepaald belang / probleem wat ergens speelt. Goede informatie voorafgaand aan participeren is gewenst.
- In sommige gevallen is het ook erg lastig om als stads- of dorpsraad uitspraken te doen over zaken die een kern aangaan. Representativiteit is daarbij een belangrijk issue en dit verschilt ook erg per kern, mede afhankelijk van de grootte. Men geeft zelf aan dat er ook meer zaken aan de individuele burger gevraagd kunnen worden. Tegelijkertijd wordt daarbij geconstateerd dat de individuele burger moeilijk te bereiken is.
- Het wordt over het algemeen als stads- of dorpsraad steeds lastiger om mensen te werven. In sommige gevallen wordt gebruikgemaakt van niet-dorpsraad leden om mee te denken bij losse vraagstukken. Deze optie wordt ook als positief ervaren en kan uitkomst bieden bij onderbezetting.
- Om de individuele burger meer te laten meedenken bij gemeentelijke zaken zou de oprichting van een burgerpanel een optie zijn. Wel moet duidelijk zijn hoe dit eventuele burgerpanel zich verhoudt tot de stads- en dorpsraden en hoe representatief deze is. Dit is zeker een optie om te onderzoeken.
- Verwachtingsmanagement bij meedenken is belangrijk. Kaders meegeven op voorhand hoort daarbij en ook communicatie is essentieel. Als je mensen bevraagt maak dan op voorhand duidelijk met welk doel je iets vraagt, binnen welk kader de vraag gesteld wordt en wat je met de input wilt doen.
- Als je burgers bevraagt moet je daar ook over blijven terugkoppelen. Wat is er gedaan met de input? Wanneer wordt er iets besloten? Wat betekent het besluit voor het vervolg? Dit is een continue proces en moet niet stoppen na het meedenken. Deze onduidelijkheid stimuleert ook niet om volgende keren weer mee te denken.
- Stel realistische deadlines. Men ervaart nu veelal een grote tijdsdruk waarbij totaal niet duidelijk is waarom dit zo urgent is. Daarnaast leeft de vraag hoe serieus we burgerparticipatie nemen als het allemaal zo snel moet. Dit stimuleert niet om mee te denken en komt ook de zorgvuldigheid niet ten goede.
- Denk op voorhand na bij processen / projecten hoe je burgerparticipatie wilt inzetten. Dit kan op voorhand besproken worden met partijen / burgers zodat voor iedereen duidelijk is hoe het proces eruit ziet en wat de verwachtingen zijn. Wees ook eerlijk hierbij, schets het niet rooskleuriger dan het is. Burgerparticipatie voor de vorm heeft geen zin en doet juist afbreuk hieraan.
- Betrek ook de jeugd nadrukkelijker om te laten meedenken. Deze groep is nu vaak niet vertegenwoordigd maar heeft wel de toekomst. De manier hoe dit verder vorm gegeven kan worden verdient nader onderzoek.
- Faciliteer het meedenken; ga naar de burgers toe als gemeente en voer gesprekken op locatie.
- Promoot als gemeente geslaagde voorbeelden, goed voorbeeld doet goed volgen!

- Nodig op een meer aansprekende manier uit. De gemeente doet dit regelmatig in briefvorm maar denk ook aan visuele mogelijkheden zoals afbeeldingen of film.

DERDE PIJLER: MEEDOEN

- Bij incidentele projecten (opknapproject of andere 'klussen') zijn dorpsbewoners (voor hun eigen kern) vaak bereid hier gezamenlijk in groten getale de schouders onder te zetten.
- In het kader van waardering wordt minder waarde gehecht aan een beloning, cadeautje of iets dergelijks. Het mogelijk maken / faciliteren wordt meer geapprecieerd. Veel waardering zouden bewoners en stads- en dorpsraden ervaren als de gemeente doet wat het beloofd en tijdig en duidelijk laat weten wat wel of niet kan. Dit draagt bij aan het enthousiasme, betrokkenheid en motivatie om wat voor de gemeenschap te doen. Daarnaast is gepleit voor een digitaal 'track & trace systeem', zodat via de gemeentelijke website te volgen zou zijn hoe een verzoek erbij staat en wanneer een antwoord of actie geleverd wordt.
- 'Meedoen' gaat makkelijker als verzoeken van de gemeente matchen bij wat er onder de bewoners speelt. Door afstemming tussen gemeente en burgers ontstaat er meer draagkracht, maar ook bereidheid mee te helpen of iets zoals een bankje, een skatebaan, een parkje, etc. te onderhouden.
- Gemeente zou meer moeten faciliteren, maar kan wellicht ook als mediator optreden om bewoners in een kern bij elkaar te brengen en te houden.
- Koester de vrijwilligers door ze professioneel en als volwaardige krachten te behandelen.
- Kijk daarbij eens kritisch naar de facilitering van vrijwilligers en stads- en dorpsraden met betrekking tot ongevallen/aansprakelijkheidsverzekering en juridische zaken.
- Geef meer informatie en begeleiding bij subsidies en andere financieringsmogelijkheden. Zowel persoonlijk als via een kennisdatabank en dat laatste geldt dan ook voor 'expertise' onder de bewoners (talent, kennis en kunde delen en inzetten voor elkaar).
- Overall aandacht voor informatieve, goede en tijdige communicatie.
- Groenbeheer behoudt de gemeente (conform het gestelde in de burgerparticipatienota). Maar misschien kan eens nagedacht worden over de scheiding van verantwoordelijkheden. Denk hierbij aan het onderhoud van groenstroken naar burgers of zoiets dergelijks.